Sūrat al-‘Ankabūt

(The Spider)

سورة العنكبوت

Súrah – 29

No of Ayat – 69

English Translation : ***Ali Quli Qara'i***
Urdu Translation : ***Allamma Zeeshan Haider Jawadi***
Hindi Translation : ***Farrukh Khan & Ahmed***

For any errors / comments please write to: rehanL@hotmail.com
Kindly recite Sūratul-Fātiḥah for Marhumeen of all those who have worked towards making this small work possible.

This is a ‘Meccan’ sūrah.

The surah that mentions the practical fragility of the webbed home of THE SPIDER as an analogy for those who take false deities as a shelter. It takes its name from verse 41 which mentions “the spider” (ʿ*ankabūt*). The surah stresses that believers will be tested and that they should remain steadfast. The misconceptions of disbelievers regarding the nature of revelation and the Prophet are addressed. References are made to earlier prophets and details given of the punishments brought on those who denied them. The first 11 ayaat of this surah are ‘madani’ and the rest were revealed in Makkah. This surah has a total of 69 verses. In the commentary of Burhan it is narrated from Imam Ja’far as-Sadiq (a.s.) that whoever recites surah al-‘*Ankabut* on the 23rd night of the month of Ramadhan, will enter *Jannah* without any questioning.

The Holy Prophet (s.a.w.) has said that the reward for reciting this surah can be compared to ten times the number of believing men and women plus ten times the number of hypocrites on Earth. Drinking water in which this surah has been dissolved brings one great joy and happiness in his life.

اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّد

O' Allāh send Your blessings on Muhammad and the family of Muhammad.

اے اللہ !رحمت فرما محمد وآل(ع)محمد پر

ऐ अल्लाह मुहम्मद और आले मुहम्मद पर अपनी सलामती रख़

O' Alláh send Your blessings on Muhammad and the family of Muhammad

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

In the Name of Allāh,
the All-beneficent, the All-merciful.

عظیم اور دائمی رحمتوں والے خدا کے نام سے

अल्लाह के नाम से जो बड़ा कृपालु और अत्यन्त दयावान हैं।

bi-smi llāhi r-raḥmāni r-raḥīmi

الم ﴿١﴾

Alif, Lām, Mīm.

الٓمٓ

अलिफ़॰ लाम॰ मीम॰

ʾ-l-m (ʾalif lām mīm)

أَحَسِبَ النَّاسُ أَن يُتْرَكُوا أَن يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾

Do the people suppose that they will be let off because they say, ‘We have faith,’ and they will not be tested?

کیا لوگوں نے یہ خیال کر رکھا ہے کہ وہ صرف اس بات پر چھوڑ دیئے جائیں گے کہ وہ یہ کہہ دیں کہ ہم ایمان لے آئے ہیں اور ان کا امتحان نہیں ہوگا

क्या लोगों ने यह समझ रखा है कि वे इतना कह देने मात्र से छोड़ दिए जाएँगे कि "हम ईमान लाए" और उनकी परीक्षा न की जाएगी?

ʾa-ḥasiba n-nāsu ʾan yutrakū ʾan yaqūlū ʾāmannā wa-hum lā yuftanūna

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۖ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ
صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٣﴾

Certainly We tested those who were before them. So Allah shall surely ascertain those who are truthful, and He shall surely ascertain the liars.

بیشک ہم نے ان سے پہلے والوں کا بھی امتحان لیا ہے اور اللہ تو بہرحال یہ جاننا چاہتا ہے کہ ان میں
کون لوگ سچے ہیں اور کون جھوٹے ہیں

हालाँकि हम उन लोगों की परीक्षा कर चुके है जो इनसे पहले गुज़र चुके है। अल्लाह तो उन लोगों को मालूम करके रहेगा, जो सच्चे है। और वह झूठों को भी मालूम करके रहेगा

wa-la-qad fatannā llaḏīna min qablihim fa-la-yaʿlamanna llāhu llaḏīna ṣadaqū wa-la-yaʿlamanna l-kāḏibīna

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَن يَسْبِقُونَا ۚ
سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٤﴾

Do those who commit misdeeds suppose that they can outmaneuver Us? Evil is the judgement that they make.

کیا برائی کرنے والوں کا خیال یہ ہے کہ ہم سے آگے نکل جائیں گے یہ بہت غلط فیصلہ کررہے ہیں

या उन लोगों ने, जो बुरे कर्म करते है, यह समझ रखा है कि वे हमारे क़ाबू से बाहर निकल जाएँगे? बहुत बुरा है जो फ़ैसला वे कर रहे है

ʾam ḥasiba llaḏīna yaʿmalūna s-sayyiʾāti ʾan yasbiqūnā sāʾa mā yaḥkumūna

مَن كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٥﴾

Whoever expects to encounter Allah [should know that] Allah’s [appointed] time will indeed come, and He is the All-hearing, the All-knowing.

جو بھی اللہ کی ملاقات کی امید رکھتا ہے اسے معلوم رہے کہ وہ مدّت یقینا آنے والی ہے اور وہ خدا سمیع بھی ہے اور علیم بھی ہے

जो व्यक्ति अल्लाह से मिलने का आशा रखता है तो अल्लाह का नियत समय तो आने ही वाला है। और वह सब कुछ सुनता, जानता है

man kāna yarǧū liqāˈa llāhi fa-ˈinna ˈaǧala llāhi la-ˈātin wa-huwa s-samīʿu l-ʿalīmu

وَمَن جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

Whoever strives, strives only for his own sake. Indeed Allah has no need of the creatures.

اور جس نے بھی جہاد کیا ہے اس نے اپنے لئے جہاد کیا ہے اور اللہ تو سارے عالمین سے بے نیاز ہے

और जो व्यक्ति (अल्लाह के मार्ग में) संघर्ष करता है वह तो स्वयं अपने ही लिए संघर्ष करता है। निश्चय ही अल्लाह सारे संसार से निस्पृह है

wa-man ğāhada fa-ʾinnamā yuğāhidu li-nafsihī ʾinna llāha la-ġaniyyun ʿani l-ʿālamīna

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ
سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ
﴿٧﴾

As for those who have faith and do righteous deeds, We will absolve them of their misdeeds and We will surely reward them by the best of what they used to do.

اور جو لوگ ایمان لائے اور انہوں نے نیک اعمال کئے ہم یقینا ان کے گناہوں کی پردہ پوشی کریں گے
اور انہیں ان کے اعمال کی بہترین جزا عطا کریں گے

और जो लोग ईमान लाए और उन्होंने अच्छा कर्म किए हम उनसे उनकी बुराइयों को दूर कर देंगे और उन्हें अवश्य ही उसका प्रतिदान प्रदान करेंगे, जो कुछ अच्छे कर्म वे करते रहे होंगे

wa-llaḏīna ʾāmanū wa-ʿamilū ṣ-ṣāliḥāti la-nukaffiranna ʿanhum sayyiʾātihim wa-la-naǧziyannahum ʾaḥsana llaḏī kānū yaʿmalūna

وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا ۖ وَإِن جَاهَدَاكَ
لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا

We have enjoined man to be good to his parents. But if they urge you to ascribe to Me as partner that of which you have no knowledge, then do not obey them.

اور ہم نے انسان کو ماں باپ کے ساتھ نیک برتاؤ کرنے کی نصیحت کی ہے اور بتایا ہے کہ اگر وہ کسی ایسی شے کو میرا شریک بنانے پر مجبور کریں جس کا تمہیں علم نہیں ہے تو خبردار ان کی اطاعت نہ کرنا

और हमने मनुष्यों को अपने माँ-बाप के साथ अच्छा व्यवहार करने की ताकीद की है। किन्तु यदि वे तुमपर ज़ोर डालें कि तू किसी ऐसी चीज़ को मेरा साक्षी ठहराए, जिसका तुझे कोई ज्ञान नहीं, तो उनकी बात न मान।

wa-waṣṣaynā l-ˈinsāna bi-wālidayhi ḥusnan wa-ˈin ǧāhadāka li-tušrika bī mā laysa laka bihī ʿilmun fa-lā tuṭiʿhumā ˈ

إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

To Me will be your return, whereat I will inform you concerning that which you used to do.

کہ تم سب کی بازگشت میری ہی طرف ہے پھر میں بتاؤں گا کہ تم لوگ کیا کررہے تھے

मेरी ही ओर तुम सबको पलटकर आना है, फिर मैं तुम्हें बता दूँगा जो कुछ कुम करते रहे होगे

ʾilayya marğiʿukum fa-ʾunabbiʾukum bi-mā kuntum taʿmalūna

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٩﴾

Those who have faith and do righteous deeds, We will surely admit them among the righteous.

اور جن لوگوں نے ایمان اختیار کیا اور نیک اعمال کئے ہم یقینا انہیں نیک بندوں میں شامل کرلیں گے

और जो लोग ईमान लाए और उन्होंने अच्छे कर्म किए हम उन्हें अवश्य अच्छे लोगों में सम्मिलित करेंगे

wa-llaḏīna ʾāmanū wa-ʿamilū ṣ-ṣāliḥāti la-nudḫilannahum fī ṣ-ṣāliḥīna

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ

Among the people there are those who say, ‘We have faith in Allah,’ but if such a one is tormented in Allah’s cause, he takes persecution by the people for Allah’s punishment.

اور بعض لوگ ایسے ہیں جو کہتے ہیں کہ ہم اللہ پر ایمان لے آئے اس کے بعد جب راہِ خدا میں کوئی تکلیف ہوئی تو لوگوں کے فتنہ کو عذابِ خدا جیسا قرار دے دیا

लोगों में ऐसे भी है जो कहते है कि "हम अल्लाह पर ईमान लाए," किन्तु जब अल्लाह के मामले में वे सताए गए तो उन्होंने लोगों की ओर से आई हुई आज़माइश को अल्लाह की यातना समझ लिया।

wa-mina n-nāsi man yaqūlu ʾāmannā bi-llāhi fa-ʾiḏā ʾūḏiya fī llāhi ǧaʿala fitnata n-nāsi ka-ʿaḏābi llāhi

وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ ۚ
أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ
﴿١٠﴾

Yet if there comes any help from your Lord, they will say for sure, ‘We were indeed with you.’ Does not Allah know best what is in the breasts of the creatures?

حالانکہ آپ کے پروردگار کی طرف سے کوئی مدد آجاتی تو فورا کہہ دیتے کہ ہم تو آپ ہی کے ساتھ تھے
تو کیا خدا ان باتوں سے باخبر نہیں ہے جو عالمین کے دلوں میں ہیں

अब यदि तेरे रब की ओर से सहायता पहुँच गई तो कहेंगे, "हम तो तुम्हारे साथ थे।" क्या जो कुछ दुनियावालों के सीनों में है उसे अल्लाह भली-भाँति नहीं जानता?

wa-la-ˈin ǧāˈa naṣrun min rabbika la-yaqūlunna ˈinnā kunnā maˁakum ˈa-wa-laysa llāhu bi-ˈaˁlama bi-mā fī ṣudūri l-ˁālamīna

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ﴿١١﴾

Allah shall surely ascertain those who have faith, and He shall surely ascertain the hypocrites.

اور وہ یقینا انہیں بھی جاننا چاہتا ہے جو صاحبانِ ایمان ہیں اور انہیں بھی جاننا چاہتا ہے جو منافق ہیں

और अल्लाह तो उन लोगों को मालूम करके रहेगा जो ईमान लाए, और वह कपटाचारियों को भी मालूम करके रहेगा

wa-la-yaʿlamanna llāhu llaḏīna ʾāmanū wa-la-yaʿlamanna l-munāfiqīna

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا
وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ وَمَا هُم بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُم
مِّن شَيْءٍ ۖ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٢﴾

The faithless say to the faithful, ‘Follow our way and we will bear [responsibility for] your iniquities.’ They will not bear anything of their iniquities. They are indeed liars.

اور یہ کفّار ایمان لانے والوں سے کہتے ہیں کہ تم ہمارے راستہ کا اتباع کرلو ہم تمہارے گناہوں کے
ذمہ دار ہیں حالانکہ وہ کسی کے گناہوں کا بوجھ اٹھانے والے نہیں ہیں اور سراسر جھوٹے ہیں

और इनकार करनेवाले ईमान लानेवालों से कहते है, "तुम हमारे मार्ग पर चलो, हम तुम्हारी ख़ताओं का बोझ उठा लेंगे।" हालाँकि वे उनकी ख़ताओं में से कुछ भी उठानेवाले नहीं है। वे निश्चय ही झूठे है

wa-qāla llaḏīna kafarū li-llaḏīna ʾāmanū ttabiʿū sabīlanā wa-l-naḥmil ẖaṭāyākum wa-mā hum bi-ḥāmilīna min ẖaṭāyāhum min šayʾin ʾinnahum la-kāḏibūna

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَ أَثْقَالِهِمْ ۖ وَلَيُسْأَلُنَّ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣﴾

But surely they will carry their own burdens and other burdens along with their own burdens, and they will surely be questioned on the Day of Resurrection concerning that which they used to fabricate.

اور انہیں ایک دن اپنا بوجھ بھی اٹھانا ہی پڑے گا اور اس کے ساتھ ان لوگوں کا بھی اور روز ہ قیامت
ان سے ان باتوں کے بارے میں سوال بھی کیا جائے گا جن کا یہ افترا کیا کرتے تھے

, अवश्य ही वे अपने बोझ भी उठाएँगे और अपने बोझों के साथ और बहुत-से बोझ भी। और क़ियामत के दिन अवश्य उनसे उसके विषय में पूछा जाएगा जो कुछ झूठ वे घड़ते रहे होंगे

wa-la-yaḥmilunna ʾaṯqālahum wa-ʾaṯqālan maʿa ʾaṯqālihim wa-la-yusʾalunna yawma l-qiyāmati ʿammā kānū yaftarūna

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٤﴾

Certainly We sent Noah to his people, and he remained with them for a thousand-less-fifty years. Then the flood overtook them while they were wrongdoers.

اور ہم نے نوح علیہ السّلامکو ان کی قوم کی طرف بھیجا اور وہ ان کے درمیان پچاس سال کم ایک ہزار سال رہے پھر قوم کو طوفان نے اپنی گرفت میں لے لیا کہ وہ لوگ ظالم تھے

हमने नूह को उसकी क़ौम की ओर भेजा। और वह पचास साल कम एक हजार वर्ष उनके बीच रहा। अन्ततः उनको तूफ़ान ने इस दशा में आ पकड़ा कि वे अत्याचारी था

wa-la-qad ʾarsalnā nūḥan ʾilā qawmihī fa-labiṯa fīhim ʾalfa sanatin ʾillā ḫamsīna ʿāman fa-ʾaḫaḏahumu ṭ-ṭūfānu wa-hum ẓālimūna

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً
لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾

Then We delivered him and the occupants of the Ark, and made it a sign for all the nations.

پھر ہم نے نوح علیھ السّلام کو اور ان کے ساتھ کشتی والوں کو نجات دے دی اور اسے عالمین کے لئے ایک نشانی قرار دے دیا

फिर उसको और नौकावालों को हमने बचा लिया और उसे सारे संसार के लिए एक निशानी बना दिया

fa-ʾanǧaynāhu wa-ʾaṣḥāba s-safīnati wa-ǧaʿalnāhā ʾāyatan li-l-ʿālamīna

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ۖ ذَٰلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

And Abraham, when he said to his people, ‘Worship Allah and be wary of Him. That is better for you, should you know.

اور ابراہیم کو یاد کرو جب انہوں نے اپنی قوم سے کہا کہ اللہ کی عبادت کرو اور اس سے ڈرو کہ اسی میں تمہارے لئے بہتری ہے اگر تم کچھ جانتے ہو

और इबराहीम को भी भेजा, जबकि उसने अपनी क़ौम के लोगों से कहा, "अल्लाह की बन्दगी करो और उसका डर रखो। यह तुम्हारे लिए अच्छा है, यदि तुम जानो

wa-ˈibrāhīma ˈiḏ qāla li-qawmihi ˁbudū llāha wa-ttaqūhu ḏālikum ḫayrun lakum ˈin kuntum taˁlamūna

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا ۚ
إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ
رِزْقًا

In fact, instead of Allah you worship idols, and you invent a lie. Indeed those whom you worship besides Allah have no control over your provision.

تم خدا کو چھوڑ کر صرف بتوں کی پرستش کرتے ہو اور اپنے پاس سے جھوٹ گڑھتے ہو یاد رکھو کہ خدا
کے علاوہ جن کی بھی پرستش کرتے ہو وہ تمہارے رزق کے مالک نہیں ہیں

तुम तो अल्लाह से हटकर बस मूर्तियों को पूज रहे हो और झूठ घड़ रहे हो। तुम अल्लाह से हटकर जिनको पूजते हो वे तुम्हारे लिए रोज़ी का भी अधिकार नहीं रखते।

ʾinnamā taʿbudūna min dūni llāhi ʾawṯānan wa-taḫluqūna ʾifkan ʾinna llaḏīna taʿbudūna min dūni llāhi lā yamlikūna lakum rizqan

فَابْتَغُوا عِندَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ ۖ إِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾

So seek all [your] provision from Allah, and worship Him and thank Him, and to Him you shall be brought back.’

رزق خدا کے پاس تلاش کرو اور اسی کی عبادت کرو اسی کا شکریہ ادا کرو کہ تم سب اسی کی بارگاہ میں واپس لے جائے جاؤ گے

अतः तुम अल्लाह ही के यहाँ रोज़ी तलाश करो और उसी की बन्दगी करो और उसके आभारी बनो। तुम्हें उसी की ओर लौटकर जाना है

fa-btaġū ʿinda llāhi r-rizqa wa-ʿbudūhu wa-škurū lahū ʾilayhi turǧaʿūna

وَإِن تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ۖ وَمَا عَلَى
الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٨﴾

And if you impugn [the Apostle's teaching], then [other] nations have impugned [likewise] before you, and the Apostle's duty is only to communicate in clear terms.

اور اگر تم تکذیب کرو گے تو تم سے پہلے بہت سی قومیں یہ کام کرچکی ہیں اور رسول کی ذمہ داری
تو صرف واضح طور پر پیغام کا پہنچا دینا ہے

और यदि तुम झुठलाते हो तो तुमसे पहले कितने ही समुदाय झुठला चुके है। रसूल पर तो बस केवल स्पष्ट रूप से (सत्य संदेश) पहुँचा देने की ज़िम्मेदारी है।"

wa-ʾin tukaḏḏibū fa-qad kaḏḏaba ʾumamun min qablikum wa-mā ʿalā r-rasūli ʾillā l-balāġu l-mubīnu

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ۚ إِنَّ
ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٩﴾

Have they not regarded how Allah originates the creation? Then He will bring it back. That is indeed easy for Allah.

کیا ان لوگوں نے نہیں دیکھا کہ خدا کس طرح مخلوقات کو ایجاد کرتا ہے اور پھر دوبارہ واپس لے جاتا ہے یہ سب اللہ کے لئے بہت آسان ہے

क्या उन्होंने देखा नहीं कि अल्लाह किस प्रकार पैदाइश का आरम्भ करता है और फिर उसकी पुनरावृत्ति करता है? निस्संदेह यह अल्लाह के लिए अत्यन्त सरल है

ʾa-wa-lam yaraw kayfa yubdiʾu llāhu l-ḫalqa ṯumma yuʿīduhū ʾinna ḏālika ʿalā llāhi yasīrun

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ۚ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

Say, ‘Travel over the land and then observe how He has originated the creation.’ Then Allah shall bring about the genesis of the Hereafter. Indeed Allah has power over all things.

آپ کہہ دیجئے کہ تم لوگ زمین میں سیر کرو اور دیکھو کہ خدا نے کس طرح خلقت کا آغاز کیا ہے اس کے بعد وہی آخرت میں دوبارہ ایجاد کرے گا بیشک وہی ہر شے پر قدرت رکھنے والا ہے

कहो कि, "धरती में चलो-फिरो और देखो कि उसने किस प्रकार पैदाइश का आरम्भ किया। फिर अल्लाह पश्चात्वर्ती उठान उठाएगा। निश्चय ही अल्लाह को हर चीज़ की सामर्थ्य प्राप्त है (

qul sīrū fī l-ˈarḍi fa-nẓurū kayfa badaˈa l-ḫalqa ṯumma llāhu yunšiˈu n-našˈata l-ˈāḫirata ˈinna llāha ʿalā kulli šayˈin qadīrun

يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَن يَشَاءُ ۖ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ

﴿٢١﴾

He will punish whomever He wishes and have mercy on whomever He wishes, and to Him you will be returned.

وہ جس پر چاہتا ہے عذاب کرتا ہے اور جس پر چاہتا ہے رحم کرتا ہے اور تم سب اسی کی طرف پلٹائے جاؤ گے

वह जिसे चाहे यातना दे और जिसपर चाहे दया करे। और उसी की ओर तुम्हें पलटकर जाना है।"

yuʿaḏḏibu man yašāʾu wa-yarḥamu man yašāʾu wa-ʾilayhi tuqlabūna

وَمَا أَنتُم بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ۖ وَمَا
لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٢﴾

You cannot thwart Him on the earth or in the sky, nor do you have besides Allah any guardian or any helper.

اور تم زمین یا آسمان میں اسے عاجز کرسکنے والے نہیں ہو اور اس کے علاوہ تمہارا کوئی سرپرست یا مددگار بھی نہیں ہے

तुम न तो धरती में क़ाबू से बाहर निकल सकते हो और न आकाश में। और अल्लाह से हटकर न तो तुम्हारा कोई मित्र है और न सहायक

wa-mā ʾantum bi-muʿǧizīna fī l-ʾarḍi wa-lā fī s-samāʾi wa-mā lakum min dūni llāhi min waliyyin wa-lā naṣīrin

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ يَئِسُوا مِن
رَّحْمَتِي وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾

Those who deny the signs of Allah and the encounter with Him, they have despaired of My mercy, and for such there is a painful punishment.

اور جو لوگ خدا کی نشانیوں اور اس کی ملاقات کا انکار کرتے ہیں وہ میری رحمت سے مایوس ہیں اور ان کے لئے دردناک عذاب ہے

और जिन लोगों ने अल्लाह की आयतों और उससे मिलने का इनकार किया, वही लोग है जो मेरी दयालुता से निराश हुए और वही है जिनके लिए दुखद यातना है। -

wa-llaḏīna kafarū bi-ʾāyāti llāhi wa-liqāʾihī ʾulāʾika yaʾisū min raḥmatī wa-ʾulāʾika lahum ʿaḏābun ʾalīmun

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَن قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ
فَأَنجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾

But the only answer of his people was that they said, ‘Kill him, or burn him.’ Then Allah delivered him from the fire. There are indeed signs in that for a people who have faith.

تو ان کی قوم کا جواب اس کے علاوہ کچھ نہ تھا کہ انہیں قتل کردو یا آگ میں جلا دو ....تو پروردگار نے انہیں اس آگ سے نجات دلادی بیشک اس میں بھی صاحبان هایمان کے لئے بہت سی نشانیاں پائی جاتی ہیں

फिर उनकी क़ौम के लोगों का उत्तर इसके सिवा और कुछ न था कि उन्होंने कहा, "मार डालो उसे या जला दो उसे!" अंततः अल्लाह ने उसको आग से बचा लिया। निश्चय ही इसमें उन लोगों के लिए निशानियाँ है, जो ईमान लाएँ

fa-mā kāna ğawāba qawmihī ʾillā ʾan qālū qtulūhu ʾaw ḥarriqūhu fa-ʾanğāhu llāhu mina n-nāri ʾinna fī ḏālika la-ʾāyātin li-qawmin yuʾminūna

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

He said, ‘You have taken idols [for worship] besides Allah for the sake of [mutual] affection amongst yourselves in the life of the world.

اور ابراہیم نے کہا کہ تم نے صرف زندگانی دنیا کی محبتوں کو برقرار رکھنے کے لئے خدا کو چھوڑ کر بتوں کو اختیار کرلیا ہے

और उसने कहा, "अल्लाह से हटकर तुमने कुछ मूर्तियों को केवल सांसारिक जीवन में अपने पारस्परिक प्रेम के कारण पकड़ रखा है।

wa-qāla ʾinnamā ttaḫaḏtum min dūni llāhi ʾawṯānan mawaddata baynikum fī l-ḥayāti d-dunyā

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ
بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن نَّاصِرِينَ
﴿٢٥﴾

Then on the Day of Resurrection you will disown one another and curse one another, and the Fire will be your abode, and you will not have any helpers.’

اس کے بعد روز ھقیامت تم میں سے ہر ایک دوسرے کا انکار کرے گا اور ایک دوسرے پر لعنت کرے گا جب کہ تم سب کا انجام جہنّم ہوگا اور تمہارا کوئی مددگار نہ ہوگا

फिर क़ियामत के दिन तुममें से एक-दूसरे का इनकार करेगा और तुममें से एक-दूसरे पर लानत करेगा। तुम्हारा ठौर-ठिकाना आग है और तुम्हारा कोई सहायक न होगा।"

ṯumma yawma l-qiyāmati yakfuru baʿḍukum bi-baʿḍin wa-yalʿanu baʿḍukum baʿḍan wa-maʾwākumu n-nāru wa-mā lakum min nāṣirīna

فَآمَنَ لَهُ لُوطٌ ۘ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي ۖ إِنَّهُ هُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾

Thereupon Lot believed in him, and he said, ‘Indeed I am migrating toward my Lord. Indeed He is the All-mighty, the All-wise.’

پھر لوط ابراہیم پر ایمان لے آئے اور انہوں نے کہا کہ میں اپنے رب کی طرف ہجرت کررہا ہوں کہ وہی صاحب ھعزّت اور صاحب حکمت ہے

फिर लूत ने उसकी बात मानी और उसने कहा, "निस्संदेह मैं अपने रब की ओर हिजरत करता हूँ। निस्संदेह वह अत्यन्त प्रभुत्वशाली, तत्वदर्शी है।"

fa-ˈāmana lahū lūṭun wa-qāla ˈinnī muhāğirun ˈilā rabbī ˈinnahū huwa l-ˁazīzu l-ḥakīmu

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ
النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا ۖ وَإِنَّهُ فِي
الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾

And We gave him Isaac and Jacob, and We ordained among his descendants prophethood and the Book, and We gave him his reward in the world, and in the Hereafter he will indeed be among the Righteous.

اور ہم نے انہیں اسحاق اور یعقوب جیسی اولاد عطا کی اور پھر ان کی ذریت میں کتاب اور نبوت قرار دی اور انہیں دنیا میں بھی ان کا اجر عطا کیا اور آخرت میں بھی ان کا شمار نیک کردار لوگوں میں ہوگا

और हमने उसे इसहाक़ और याक़ूब प्रदान किए और उसकी संतति में नुबूवत (पैग़म्बरी) और किताब का सिलसिला जारी किया और हमने उसे संसार में भी उसका अच्छा प्रतिदान प्रदान किया। और निश्चय ही वह आख़िरत में अच्छे लोगों में से होगा

wa-wahabnā lahū ʾisḥāqa wa-yaʿqūba wa-ǧaʿalnā fī ḏurriyyatihi n-nubuwwata wa-l-kitāba wa-ʾātaynāhu ʾaǧrahū fī d-dunyā wa-ʾinnahū fī l-ʾāḫirati la-mina ṣ-ṣāliḥīna

وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا
سَبَقَكُم بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

And Lot, when he said to his people, ‘You indeed commit an indecency none in the world has ever committed before you!

اور پھر لوط کو یاد کرو جب انہوں نے اپنی قوم سے کہا کہ تم لوگ ایسی بدکاری کررہے ہو جو سارے عالم میں تم سے پہلے کبھی کسی نے بھی نہیں کی ہے

और हमने लूत को भेजा, जबकि उसने अपनी क़ौम के लोगों से कहा, "तुम जो वह अश्लील कर्म करते हो, जिसे तुमसे पहले सारे संसार में किसी ने नहीं किया

wa-lūṭan ʾiḏ qāla li-qawmihī ʾinnakum la-taʾtūna l-fāḥišata mā sabaqakum bihā min ʾaḥadin mina l-ʿālamīna

أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنكَرَ ۖ

What! Do you come to men, and cut off the way, and commit outrages in your gatherings?’

تم لوگ مذِدوں سے جنسی تعلّقات پیدا کررہے ہو اور راستے قطع کررہے ہو اور اپنی محفلوں میں برائیوں کو انجام دے رہے ہو ....

क्या तुम पुरुषों के पास जाते हो और बटमारी करते हो औऱ अपनी मजलिस में बुरा कर्म करते हो?"

ʾa-ʾinnakum la-taʾtūna r-riğāla wa-taqṭaʿūna s-sabīla wa-taʾtūna fī nādīkumu l-munkara

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَن قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللَّهِ
إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٩﴾

But the only answer of his people was that they said, ‘Bring us Allah’s punishment should you be truthful.’

تو ان کی قوم کے پاس اس کے علاوہ کوئی جواب نہ تھا کہ اگر تم صادقین میں سے ہو تو وہ عذاب
ہالٰہی لے آؤ جس کی خبر دے رہے ہو

फिर उसकी क़ौम के लोगों का उत्तर बस यही था कि उन्होंने कहा, "ले आ हमपर अल्लाह की यातना, यदि तू सच्चा है।"

fa-mā kāna ğawāba qawmihī ʾillā ʾan qālū ʾtinā bi-ʿaḏābi llāhi ʾin kunta mina ṣ-ṣādiqīna

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾

He said, ‘My Lord! Help me against this corruptive lot.’

تو لوط نے کہا پروردگار تو اس فساد پھیلانے والی قوم کے مقابلہ میں میری مدد فرما

उसने कहास "ऐ मेरे रब! बिगाड़ पैदा करनेवाले लोगों के मुक़ावले में मेरी सहायता कर।"

qāla rabbi nṣurnī ʿalā l-qawmi l-mufsidīna

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُو
أَهْلِ هَٰذِهِ الْقَرْيَةِ ۖ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾

And when Our messengers came to Abraham with the good news, they said, ‘We are indeed going to destroy the people of this town. Its people are indeed wrongdoers.’

اور جب ہمارے نمائندہ فرشتے ابراہیم کے پاس بشارت لے کر آئے اور انہوں نے یہ خبر سنائی کہ ہم
اس بستی والوں کو ہلاک کرنا چاہتے ہیں کہ اس بستی کے لوگ بڑے ظالم ہیں

हमारे भेजे हुए जब इबराहीम के पास शुभ सूचना लेकर आए तो उन्होंने कहा, "हम इस बस्ती के लोगों को विनष्ट करनेवाले है। निस्संदेह इस बस्ती के लोग ज़ालिम है।"

wa-lammā ǧāʾat rusulunā ʾibrāhīma bi-l-bušrā qālū ʾinnā muhlikū ʾahli hāḏihi l-qaryati ʾinna ʾahlahā kānū ẓālimīna

قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا ۚ قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَن فِيهَا ۖ لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٢﴾

He said, ‘Lot is indeed in it.’ They said, ‘We know better those who are in it. We will surely deliver him and his family, except his wife: she shall be one of those who remain behind.’

تو ابراہیم نے کہا کہ اس میں تو لوط بھی ہیں - انہوں نے جواب دیا کہ ہم سب سے باخبر ہیں - ہم انہیں اور ان کے گھر والوں کو نجات دے دیں گے علاوہ ان کی زوجہ کے کہ وہ پیچھے رہ جانے والوں میں ہے

उसने कहाँ, "वहाँ तो लूत मौजूद है।" वे बोले, "जो कोई भी वहाँ है, हम भली-भाँति जानते है। हम उसको और उसके घरवालों को बचा लेंगे, सिवाय उसकी स्त्री के। वह पीछे रह जानेवालों में से है।"

qāla ʾinna fīhā lūṭan qālū naḥnu ʾaʿlamu bi-man fīhā la-nunağğiyannahū wa-ʾahlahū ʾillā mraʾatahū kānat mina l-ġābirīna

وَلَمَّا أَن جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ ۖ

And when Our messengers came to Lot, he was distressed on their account and in a predicament for their sake. But they said, ‘Do not be afraid, nor grieve!

پھر جب ہمارے فرشتے لوط کے پاس آئے تو وہ پریشان ہوگئے اور ان کی مہمانی کی طرف سے دل تنگ ہونے لگے ان لوگوں نے کہا کہ آپ ڈریں نہیں اور پریشان نہ ہوں

जब यह हुआ कि हमारे भेजे हुए लूत के पास आए तो उनका आना उसे नागवार हुआ और उनके प्रति दिल को तंग पाया। किन्तु उन्होंने कहा, "डरो मत और न शोकाकुल हो।

wa-lammā ʾan ǧāʾat rusulunā lūṭan sīʾa bihim wa-ḍāqa bihim ḏarʿan wa-qālū lā taḫaf wa-lā taḥzan

إِنَّا مُنَجُّوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ
﴿٣٣﴾

We shall deliver you and your family, except your wife: she will be one of those who remain behind.

ہم آپ کو اور آپ کے گھر والوں کو بچالیں گے صرف آپ کی زوجہ کو نہیں کہ وہ پیچھے رہ جانے والوں میں ہوگئی ہے

हम तुम्हें और तुम्हारे घरवालों को बचा लेंगे सिवाय तुम्हारी स्त्री के। वह पीछे रह जानेवालों में से है

ˈinnā munaǧǧūka wa-ˈahlaka ˈillā mraˈataka kānat mina l-ġābirīna

إِنَّا مُنزِلُونَ عَلَىٰٓ أَهْلِ هَـٰذِهِ ٱلْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ
بِمَا كَانُوا۟ يَفْسُقُونَ ﴿٣٤﴾

We are indeed going to bring down upon the people of this town a punishment from the sky because of the transgressions they used to commit.'

ہم اس بستی پر آسمان سے عذاب نازل کرنے والے ہیں کہ یہ لوگ بڑی بدکاری کررہے ہیں

निश्चय ही हम इस बस्ती के लोगों पर आकाश से एक यातना उतारनेवाले है, इस कारण कि वे बन्दगी की सीमा से निकलते रहे है।"

ʾinnā munzilūna ʿalā ʾahli hāḏihi l-qaryati riǧzan mina s-samāʾi bi-mā kānū yafsuqūna

وَلَقَد تَّرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٣٥﴾

Certainly We have left of it a manifest sign for a people who apply reason.

اور ہم نے اس بستی میں سے صاحبانِ عقل و ہوش کے لئے کِھلی ہوئی نشانی باقی رکھی ہے

और हमने उस बस्ती से प्राप्त होनेवाली एक खुली निशानी उन लोगों के लिए छोड़ दी है, जो बुद्धि से काम लेना चाहे

wa-la-qad taraknā minhā ʾāyatan bayyinatan li-qawmin yaʿqilūna

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ
﴿٣٦﴾

And to Midian We sent Shuʿayb, their brother. He said, ‘O my people! Worship Allah, and expect [to encounter] the Last Day, and do not act wickedly on the earth causing corruption.’

اور ہم نے مدین کی طرف ان کے بھائی شعیب کو بھیجا تو انہوں نے کہا کہ لوگو اللہ کی عبادت کرو اور روزِ آخرت سے امیدیں وابستہ کرو اور خبردار زمین میں فساد نہ پھیلاتے پھرو

और मदयन की ओर उनके भाई शुऐब को भेजा। उसने कहा, "ऐ मेरी क़ौम के लोगो, अल्लाह की बन्दगी करो। और अंतिम दिन की आशा रखो और धरती में बिगाड़ फैलाते मत फिरो।"

wa-ʾilā madyana ʾaḫāhum šuʿayban fa-qāla yā-qawmi ʿbudū llāha wa-rǧū l-yawma l-ʾāḫira wa-lā taʿṯaw fī l-ʾarḍi mufsidīna

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ ﴿٣٧﴾

But they impugned him, whereupon the earthquake seized them, and they lay lifeless prostrate in their homes.

تو ان لوگوں نے انہیں جھٹلادیا اور نتیجہ میں انہیں ایک زلزلے نے اپنی گرفت میں لے لیا اور وہ اپنے گھروں میں اوندھے زانو کے بل پڑے رہے

किन्तु उन्होंने उसे झुठला दिया। अन्ततः भूकम्प ने उन्हें आ लिया। और वे अपने घरों में औंधे पड़े रह गए

fa-kaḏḏabūhu fa-ʾaḫaḏathumu r-rağfatu fa-ʾaṣbaḥū fī dārihim ğāṯimīna

وَعَادًا وَثَمُودَ وَقَد تَّبَيَّنَ لَكُم مِّن مَّسَاكِنِهِمْ ۖ وَزَيَّنَ
لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ
وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٣٨﴾

And ʿĀd and Thamūd, [whose fate] is evident to you from their habitations. Satan made their deeds seem decorous to them, thus he barred them from the way [of Allah], though they used to be perceptive.

اور عاد و ثمود کو یاد کرو کہ تم لوگوں کے لئے ان کے گھر بھی س»راہ واضح ہوچکے ہیں اور شیطان
نے ان کے لئے ان کے اعمال کو آراستہ کردیا تھا اور انہیں راستہ سے روک دیا تھا حالانکہ وہ لوگ بہت
ہوشیار تھے

और आद और समूद को भी हमने विनष्ट किया। और उनके घरों और बस्तियों के अवशेषों से तुमपर स्पष्ट हो चुका है। शैतान ने उनके कर्मों को उनके लिए सुहाना बना दिया और उन्हें सन्मार्ग से रोक दिया। यद्यपि वे बड़े तीक्ष्ण स्पष्ट वाले थे

wa-ʿādan wa-ṯamūda wa-qad tabayyana lakum min masākinihim wa-zayyana lahumu š-šayṭānu ʾaʿmālahum fa-ṣaddahum ʿani s-sabīli wa-kānū mustabṣirīna

وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ ۖ وَلَقَدْ جَاءَهُم مُّوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ﴿٣٩﴾

And Korah, Pharaoh, and Hāmān. Certainly Moses brought them manifest proofs, but they acted arrogantly in the land; though they could not outmaneuver [Allah].

اور قارون فرعون و ہامان کو بھی یاد دلاؤ جن کے پاس موسیٰ کھنی جوئی نشانیاں لے کر آئے تو ان لوگوں نے زمین میں استکبار سے کام لیا حالانکہ وہ ہم سے آگے جانے والے نہیں تھے

और क़ारून और फ़िरऔन और हामान को हमने विनष्ट किया। मूसा उनके पास खुली निशानियाँ लेकर आया। किन्तु उन्होंने धरती में घमंड किया, हालाँकि वे हमसे निकल जानेवाले न थे

wa-qārūna wa-firʿawna wa-hāmāna wa-la-qad ǧāʾahum mūsā bi-l-bayyināti fa-stakbarū fī l-ʾarḍi wa-mā kānū sābiqīna

فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذَنبِهِۦ ۖ فَمِنْهُم مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُم مَّنْ أَخَذَتْهُ ٱلصَّيْحَةُ

So We seized each [of them] for his sin: among them were those upon whom We unleashed a rain of stones, and among them were those who were seized by the Cry,

پھر ہم نے ہر ایک کو اس کے گناہ میں گرفتار کرلیا کسی پر آسمان سے پتھروں کی بارش کردی کسی کو ایک آسمانی چیخ نے پکڑ لیا

अन्ततः हमने हरेक को उसके अपने गुनाह के कारण पकड़ लिया। फिर उनमें से कुछ पर तो हमने पथराव करनेवाली वायु भेजी और उनमें से कुछ को एक प्रचंड चीत्कार न आ लिया।

fa-kullan ʾaḫaḏnā bi-ḏanbihī fa-minhum man ʾarsalnā ʿalayhi ḥāṣiban wa-minhum man ʾaḫaḏathu ṣ-ṣayḥatu

وَمِنْهُم مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُم مَّنْ أَغْرَقْنَا ج
وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ
يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

and among them were those whom We caused the earth to swallow, and among them were those whom We drowned. It was not Allah who wronged them, but it was they who used to wrong themselves.

اور کسی کو زمین میں دھنسا دیا اور کسی کو پانی میں غرق کردیا اور اللہ کسی پر ظلم کرنے والا نہیں
ہے بلکہ یہ لوگ خود اپنے نفس پر ظلم کررہے ہیں

और उनमें से कुछ को हमने धरती में धँसा दिया। और उनमें से कुछ को हमने डूबो दिया। अल्लाह तो ऐसा न था कि उनपर ज़ुल्म करता, किन्तु वे स्वयं अपने आपपर ज़ुल्म कर रहे थे

wa-minhum man ḫasafnā bihi l-ʾarḍa wa-minhum man ʾaġraqnā wa-mā kāna llāhu li-yaẓlimahum wa-lākin kānū ʾanfusahum yaẓlimūna

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ
الْعَنكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا ۖ وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ
الْعَنكَبُوتِ ۖ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

The parable of those who take guardians instead of Allah is that of the spider that takes a home, and indeed the frailest of homes is the home of a spider, had they known!

اور جن لوگوں نے خدا کو چھوڑ کر دوسرے سرپرست بنالئے ہیں ان کی مثال مکڑی جیسی ہے کہ اس نے گھر تو بنالیا لیکن سب سے کمزور گھر مکڑی کا گھر ہوتا ہے اگر ان لوگوں کے پاس علم و ادراک ہو

जिन लोगों ने अल्लाह से हटकर अपने दूसरे संरक्षक बना लिए है उनकी मिसाल मकड़ी जैसी है, जिसने अपना एक घर बनाया, और यह सच है कि सब घरों से कमज़ोर घर मकड़ी का घर ही होता है। क्या ही अच्छा होता कि वे जानते!

maṯalu llaḏīna ttaḫaḏū min dūni llāhi ʾawliyāʾa ka-maṯali l-ʿankabūti ttaḫaḏat baytan wa-ʾinna ʾawhana l-buyūti la-baytu l-ʿankabūti law kānū yaʿlamūna

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ مِن شَيْءٍ ۚ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾

Allah indeed knows whatever thing they invoke besides Him, and He is the All-mighty, the All-wise.

بیشک اللہ خوب جانتا ہے کہ اسے چھوڑ کر یہ لوگ کسے پکار رہے ہیں اور وہ بڑی عزّت والا اور صاحبِ حکمت ہے

निस्संदेह अल्लाह उन चीज़ों को भली-भाँति जानता है, जिन्हें ये उससे हटकर पुकारते है। वह तो अत्यन्त प्रभुत्वशाली, तत्वदर्शी है

ʾinna llāha yaʿlamu mā yadʿūna min dūnihī min šayʾin wa-huwa l-ʿazīzu l-ḥakīmu

وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ ۖ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا
الْعَالِمُونَ ﴿٤٣﴾

And We draw these parables for mankind; but no one grasps them except those who have knowledge.

اور یہ مثالیں ہم تمام عالمِ هانسانیت کے لئے بیان کر رہے ہیں لیکن انہیں صاحبانِ علم کے علاوہ
کوئی نہیں سمجھ سکتا ہے

ये मिसालें हम लोगों के लिए पेश करते है, परन्तु इनको ज्ञानवान ही समझते है

wa-tilka l-ʾamṯālu naḍribuhā li-n-nāsi wa-mā yaʿqiluhā ʾillā l-ʿālimūna

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

Allah created the heavens and the earth with reason. There is indeed a sign in that for the faithful.

اللہ نے آسمان اور زمین کو حق کے ساتھ پیدا کیا ہے اور اس میں صاحبان هایمان کے لئے اس کی قدرت کی نشانی پائی جاتی ہے

अल्लाह ने आकाशों और धरती को सत्य के साथ पैदा किया। निश्चय ही इसमें ईमानवालों के लिए एक बड़ी निशानी है

ḫalaqa llāhu s-samāwāti wa-l-ˈarḍa bi-l-ḥaqqi ˈinna fī ḏālika la-ˈāyatan li-l-muˈminīna

اتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ۖ إِنَّ
الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ ۗ

Recite what has been revealed to you of the Book, and maintain the prayer. Indeed the prayer prevents indecencies and wrongs,

آپ جس کتاب کی آپ کی طرف وحی کی گئی ہے اسے پڑھ کر سنائیں اور نماز قائم کریں کہ نماز ہر برائی اور بدکاری سے روکنے والی ہے

उस किताब को पढ़ो जो तुम्हारी ओर प्रकाशना के द्वारा भेजी गई है, और नमाज़ का आयोजन करो। निस्संदेह नमाज़ अश्लीलता और बुराई से रोकती है।

utlu mā ʾūḥiya ʾilayka mina l-kitābi wa-ʾaqimi ṣ-ṣalāta ʾinna ṣ-ṣalāta tanhā ʿani l-faḥšāʾi wa-l-munkari

وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

and the remembrance of Allah is surely greater. And Allah knows whatever [deeds] you do.

اور اللہ کا ذکر بہت بڑی شے ہے اور اللہ تمہارے کاروبار سے خوب باخبر ہے

और अल्लाह का याद करना तो बहुत बड़ी चीज़ है। अल्लाह जानता है जो कुछ तुम रचते और बनाते हो

wa-la-ḏikru llāhi ʾakbaru wa-llāhu yaʿlamu mā taṣnaʿūna

وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ ۖ

Do not dispute with the People of the Book except in a manner which is best, barring such of them as are wrongdoers,

اور اہلِ کتاب سے مناظرہ نہ کرو مگر اس انداز سے جو بہترین انداز ہے علاوہ ان سے جو ان میں سے ظالم ہیں

और किताबवालों से बस उत्तम रीति ही से वाद-विवाद करो - रहे वे लोग जो उनमें ज़ालिम हैं, उनकी बात दूसरी है -

wa-lā tuǧādilū ʾahla l-kitābi ʾillā bi-llatī hiya ʾaḥsanu ʾillā llaḏīna ẓalamū minhum

وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَإِلَٰهُنَا
وَإِلَٰهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٤٦﴾

and say, ‘We believe in that which has been sent down to us and has been sent down to you; our God and your God is one [and the same], and to Him do we submit.’

اور یہ کہو کہ ہم اس پر ایمان لائے ہیں جو ہماری اور تمہاری دونوں کی طرف نازل ہوا ہے اور ہمارا
اور تمہارا خدا ایک ہی ہے اور ہم سب اسی کے اطاعت گزار ہیں

और कहो - "हम ईमान लाए उस चीज़ पर जो अवतरित हुई और तुम्हारी ओर भी अवतरित हुई। और हमारा पूज्य और तुम्हारा पूज्य अकेला ही है और हम उसी के आज्ञाकारी है।"

wa-qūlū ʾāmannā bi-llaḏī ʾunzila ʾilaynā wa-ʾunzila ʾilaykum wa-ʾilāhunā wa-ʾilāhukum wāḥidun wa-naḥnu lahū muslimūna

وَكَذَٰلِكَ أَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ ۚ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۖ

Thus have We sent down the Book to you; and those to whom We have given the Book believe in it,

اور اسی طرح ہم نے آپ کی طرف کتاب نازل کی تو جن لوگوں کو ہم نے کتاب دی ہے وہ اس کتاب پر ایمان رکھتے ہیں

इसी प्रकार हमने तुम्हारी ओर किताब अवतरित की है, तो जिन्हें हमने किताब प्रदान की है वे उसपर ईमान लाएँगे।

wa-ka-ḏālika ʾanzalnā ʾilayka l-kitāba fa-llaḏīna ʾātaynāhumu l-kitāba yuʾminūna bihī

وَمِنْ هَٰؤُلَاءِ مَن يُؤْمِنُ بِهِ ۚ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا
الْكَافِرُونَ ﴿٤٧﴾

and of these there are some who believe in it, and none contests Our signs except the faithless.

اور ان میں سے بھی بعض لوگ ایمان رکھتے ہیں اور ہماری آیات کا انکار کافروں کے علاوہ کوئی نہیں کرتا ہے

उनमें से कुछ उसपर ईमान ला भी रहे है। हमारी आयतों का इनकार तो केवल न माननेवाले ही करते है

wa-min hāʾulāʾi man yuʾminu bihī wa-mā yağḥadu bi-ʾāyātinā ʾillā l-kāfirūna

وَمَا كُنتَ تَتْلُو مِن قَبْلِهِ مِن كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ
بِيَمِينِكَ ۖ إِذًا لَّارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٤٨﴾

You did not use to recite any scripture before it, nor did you write it with your right hand, for then the impugners would have been skeptical.

اور اے پیغمبر آپ اس قرآن سے پہلے نہ کوئی کتاب پڑھتے تھے اور نہ اپنے ہاتھ سے کچھ لکھتے تھے ورنہ یہ اہل باطل شبہ میں پڑ جاتے

इससे पहले तुम न कोई किताब पढ़ते थे और न उसे अपने हाथ से लिखते ही थे। ऐसा होता तो ये मिथ्यावादी सन्देह में पड़ सकते थे

wa-mā kunta tatlū min qablihī min kitābin wa-lā taḫuṭṭuhū bi-yamīnika ʾiḏan la-rtāba l-mubṭilūna

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ ۚ
وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾

Rather it is [present as] manifest signs in the breasts of those who have been given knowledge, and none contests Our signs except wrongdoers.

درحقیقت یہ قرآن چند کھلی ہوئی آیتوں کا نام ہے جو ان کے سینوں میں محفوظ ہیں جنہیں علم دیا گیا ہے اور ہماری آیات کا انکار ظالموں کے علاوہ کوئی نہیں کرتا ہے

नहीं, बल्कि वे तो उन लोगों के सीनों में विद्यमान खुली निशानियाँ है, जिन्हें ज्ञान प्राप्त हुआ है। हमारी आयतों का इनकार तो केवल ज़ालिम ही करते है

bal huwa ʾāyātun bayyinātun fī ṣudūri llaḏīna ʾūtū l-ʿilma wa-mā yaǧḥadu bi-ʾāyātinā ʾillā ẓ-ẓālimūna

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِّن رَّبِّهِ ۖ قُلْ إِنَّمَا
الْآيَاتُ عِندَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾

They say, ‘Why has not some sign been sent down to him from his Lord?’ Say, ‘The signs are only with Allah, and I am only a manifest warner.’

اور یہ لوگ کہتے ہیں کہ آخر ان پر پروردگار کی طرف سے آیات کیوں نہیں نازل ہوتی ہیں تو آپ کہہ دیجئے کہ آیات سب اللہ کے پاس ہیں اور میں تو صرف واضح طور پر عذاب الٰہی سے ڈرانے والا ہوں

उनका कहना है कि "उसपर उसके रब की ओर से निशानियाँ क्यों नहीं अवतरित हुई?" कह दो, "निशानियाँ तो अल्लाह ही के पास है। मैं तो केवल स्पष्ट रूप से सचेत करनेवाला हूँ।"

wa-qālū law-lā ˈunzila ʿalayhi ˈāyātun min rabbihī qul ˈinnamā l-ˈāyātu ʿinda llāhi wa-ˈinnamā ˈana naḏīrun mubīnun

أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ۚ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

Does it not suffice them that We have sent down to you the Book which is recited to them? There is indeed a mercy and admonition in that for a people who have faith.

کیا ان کے لئے یہ کافی نہیں ہے کہ ہم نے آپ پر کتاب نازل کی ہے جس کی ان کے سامنے تلاوت کی جاتی ہے اور یقینا اس میںرحمت اور ایماندار قوم کے لئے یاددہانی کا سامان موجود ہے

क्या उनके लिए यह पर्याप्त नहीं कि हमने तुमपर किताब अवतरित की, जो उन्हें पढ़कर सुनाई जाती है? निस्संदेह उसमें उन लोगों के लिए दयालुता है और अनुस्मृति है जो ईमान लाएँ

ʾa-wa-lam yakfihim ʾannā ʾanzalnā ʿalayka l-kitāba yutlā ʿalayhim ʾinna fī ḏālika la-raḥmatan wa-ḏikrā li-qawmin yuʾminūna

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا ۖ يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا
بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٢﴾

Say, ‘Allah suffices as a witness between me and you: He knows whatever there is in the heavens and the earth. Those who put faith in falsehood and defy Allah, —it is they who are the losers.’

آپ کہہ دیجئے کہ ہمارے اور تمہارے درمیان گواہی کے لئے خدا کافی ہے جو آسمان اور زمین کی ہر چیز سے باخبر ہے اور جو لوگ باطل پر ایمان رکھتے ہیں اور اللہ کا انکار کرتے ہیں وہ یقینا خسارہ اٹھانے والے لوگ ہیں

कह दो, "मेरे और तुम्हारे बीच अल्लाह गवाह के रूप में काफ़ी है।" वह जानता है जो कुछ आकाशों और धरती में है। जो लोग असत्य पर ईमान लाए और अल्लाह का इनकार किया वही है जो घाटे में है

qul kafā bi-llāhi baynī wa-baynakum šahīdan yaʿlamu mā fī s-samāwāti wa-l-ʾarḍi wa-llaḏīna ʾāmanū bi-l-bāṭili wa-kafarū bi-llāhi ʾulāʾika humu l-ḫāsirūna

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ ۚ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُم بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٣﴾

They ask you to hasten the punishment. Yet were it not for a specified time, the punishment would have surely overtaken them. Surely it will overtake them suddenly while they are unaware.

اور یہ لوگ عذاب کی جلدی کررہے ہیں حالانکہ اگر اس کا وقت معین نہ ہوتا تو اب تک عذاب آچکا ہوتا اور وہ اچانک ہی آئے گا جب انہیں شعور بھی نہ ہوگا

वे तुमसे यातना के लिए जल्दी मचा रहे है। यदि इसका एक नियत समय न होता तो उनपर अवश्य ही यातना आ जाती। वह तो अचानक उनपर आकर रहेगी कि उन्हें ख़बर भी न होगी

wa-yastaʿǧilūnaka bi-l-ʿaḏābi wa-law-lā ʾaǧalun musamman la-ǧāʾahumu l-ʿaḏābu wa-la-yaʾtiyannahum baġtatan wa-hum lā yašʿurūna

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ
بِالْكَافِرِينَ ﴿٥٤﴾

They ask you to hasten the punishment, and indeed hell will besiege the faithless

یہ عذاب کی جلدی کررہے ہیں حالانکہ جہّنم یقینا کافروں کو اپنے گھیرے میں لینے والا ہے

वे तुमसे यातना के लिए जल्दी मचा रहे है, हालाँकि जहन्नम इनकार करनेवालों को अपने घेरे में लिए हुए है

yastaʿǧilūnaka bi-l-ʿaḏābi wa-ʾinna ǧahannama la-muḥīṭatun bi-l-kāfirīna

يَوْمَ يَغْشَاهُمُ الْعَذَابُ مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ
أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

on the day when the punishment envelopes them, from above them and from under their feet, and He will say, ‘Taste what you used to do!’

جس دن عذاب انہیں اوپر سے اور نیچے سے ڈھانک لے گا اور کہے گا کہ اب اپنے اعمال کا مزہ چکھو

जिस दिन यातना उन्हें उनके ऊपर से ढाँक लेगी और उनके पाँव के नीचे से भी, और वह कहेगा, "चखो उसका मज़ा जो कुछ तुम करते रहे हो!"

yawma yaġšāhumu l-ʿaḏābu min fawqihim wa-min taḥti ʾarǧulihim wa-yaqūlu ḏūqū mā kuntum taʿmalūna

يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ
فَاعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

O My servants who have faith! My earth is indeed vast. So worship [only] Me.

میرے ایماندار بندو! میری زمین بہت وسیع ہے لہٰذامیری ہی عبادت کرو

ऐ मेरे बन्दों, जो ईमान लाए हो! निस्संदेह मेरी धरती विशाल है। अतः तुम मेरी ही बन्दगी करो

yā-ʿibādiya llaḏīna ʾāmanū ʾinna ʾarḍī wāsiʿatun fa-ʾiyyāya fa-ʿbudūni

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ۖ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾

Every soul shall taste death. Then you shall be brought back to Us.

ہر نفس موت کا مزہ چکھنے والاہے اس کے بعد تم سب ہماری بارگاہ میں پلٹا کر لائے جاؤ گے

प्रत्येक जीव को मृत्यु का स्वाद चखना है। फिर तुम हमारी ओर वापस लौटोगे

kullu nafsin ḏāʾiqatu l-mawti ṯumma ʾilaynā turǧaʿūna

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُم مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا

Those who have faith and do righteous deeds, We will surely settle them in lofty abodes of paradise

اور جو لوگ ایمان لائے ہیں اور انہوں نے نیک اعمال کئے ہیں انہیں ہم جنّت کے جھروکوں میں جگہ دیں گے

जो लोग ईमान लाए और उन्होंने अच्छे कर्म किए उन्हें हम जन्नत की ऊपरी मंज़िल के कक्षों में जगह देंगे, जिनके नीचे नहरें बह रही होंगी। वे उसमें सदैव रहेंगे। क्या ही अच्छा प्रतिदान है कर्म करनेवालों का!

wa-llaḏīna ʾāmanū wa-ʿamilū ṣ-ṣāliḥāti la-nubawwiʾannahum mina l-ǧannati ġurafan taǧrī min taḥtihā l-ʾanhāru ḫālidīna fīhā niʿma ʾaǧru l-ʿāmilīna

تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ نِعْمَ أَجْرُ
الْعَامِلِينَ ﴿٥٨﴾

with streams running in them, to remain in them [forever]. How excellent is the reward of the workers!

جن کے نیچے نہریں جاری ہوں گی اور وہ ہمیشہ ان ہی میں رہیں گے کہ یہ ان عمل کرنے والوں کا بہترین اجر ہے

जो लोग ईमान लाए और उन्होंने अच्छे कर्म किए उन्हें हम जन्नत की ऊपरी मंज़िल के कक्षों में जगह देंगे, जिनके नीचे नहरें बह रही होंगी। वे उसमें सदैव रहेंगे। क्या ही अच्छा प्रतिदान है कर्म करनेवालों का!

wa-llaḏīna ʾāmanū wa-ʿamilū ṣ-ṣāliḥāti la-nubawwiʾannahum mina l-ğannati ġurafan tağrī min taḥtihā l-ʾanhāru ḫālidīna fīhā niʿma ʾağru l-ʿāmilīna

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾

—Those who are patient and who put their trust in their Lord.

جن لوگوں نے صبر کیا ہے اور اپنے پروردگار پر بھروسہ کرتے ہیں

जिन्होंने धैर्य से काम लिया और जो अपने रब पर भरोसा रखते है

allaḏīna ṣabarū wa-ʿalā rabbihim yatawakkalūna

وَكَأَيِّن مِّن دَابَّةٍ لَّا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ ۚ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

How many an animal there is that does not carry its own provision. Allah provides for it, and for you, and He is the All-hearing, the All-knowing.

اور زمین پر چلنے والے بہت سے ایسے بھی ہیں جو اپنی روزی کا بوجھ نہیں اٹھاسکتے ہیں لیکن خدا
انہیں اور تمہیں سب کو رزق دے رہا ہے وہ سب کی سننے والا اور سب کے حالات کا جاننے والا ہے

कितने ही चलनेवाले जीवधारी है, जो अपनी रोज़ी उठाए नहीं फिरते। अल्लाह ही उन्हें रोज़ी देता है और तुम्हें भी! वह सब कुछ सुनता, जानता है

wa-ka-ʾayyin min dābbatin lā taḥmilu rizqahā llāhu yarzuquhā wa-ʾiyyākum wa-huwa s-samīʿu l-ʿalīmu

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ
الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۖ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ
﴿٦١﴾

If you ask them, ‘Who created the heavens and the earth, and disposed the sun and the moon?’ They will surely say, ‘Allah.’ Then where do they stray?

اور اگر آپ ان سے پوچھیں گے کہ آسمان و زمین کو کس نے پیدا کیا ہے اور آفتاب و ماہتاب کو کس نے
لَسخّر کیا ہے تو فورا کہیں گے کہ اللہ,تو یہ کدھر بہکے چلے جارہے ہیں

और यदि तुम उनसे पूछो कि "किसने आकाशों और धरती को पैदा किया और सूर्य और चन्द्रमा को काम में लगाया?" तो वे बोल पड़ेगे, "अल्लाह ने!" फिर वे किधर उलटे फिरे जाते है?

wa-la-ʾin saʾaltahum man ẖalaqa s-samāwāti wa-l-ʾarḍa wa-saẖẖara š-šamsa wa-l-qamara la-yaqūlunna llāhu fa-ʾannā yuʾfakūna

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ ۚ
إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

Allah expands the provision for whomever He wishes of His servants, and tightens it for him. Indeed Allah has knowledge of all things.

اللہُ ہی جس کے رزق میں چاہتا ہے وسعت پیدا کردیتا ہے اور جس کے رزق کو چاہتا ہے تنگ کردیتا ہے وہ ہر شے کا خوب جاننے والا ہے

अल्लाह अपने बन्दों में से जिसके लिए चाहता है आजीविका विस्तीर्ण कर देता है और जिसके लिए चाहता है नपी-तुली कर देता है। निस्संदेह अल्लाह हरेक चीज़ को भली-भाँति जानता है

allāhu yabsuṭu r-rizqa li-man yašāʾu min ʿibādihī wa-yaqdiru lahū ʾinna llāha bi-kulli šayʾin ʿalīmun

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّن نَّزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ مَوْتِهَا

And if you ask them, ‘Who sends down water from the sky, with which He revives the earth after its death?’

اور اگر آپ ان سے پوچھیں گے کس نے آسمان سے پانی برسایا ہے اور پھر زمین کو مفِدہ ہونے کے بعد زندہ کیا ہے

और यदि तुम उनसे पूछो कि "किसने आकाश से पानी बरसाया; फिर उसके द्वारा धरती को उसके मुर्दा हो जाने के पश्चात जीवित किया?"

wa-la-ʾin saʾaltahum man nazzala mina s-samāʾi māʾan fa-ʾaḥyā bihi l-ʾarḍa min baʿdi mawtihā

لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۚ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

They will surely say, ‘Allah.’ Say, ‘All praise belongs to Allah!’ But most of them do not apply reason.

تو یہ کہیں گے کہ اللہ ہی ہے تو پھر کہہ دیجئے کہ ساری حمد اللہ کے لئے ہے اور ان کی اکثریت عقل استعمال نہیں کررہی ہے

तो वे बोल पड़ेंगे, "अल्लाह ने!" कहो, "सारी प्रशंसा अल्लाह ही के लिए है।" किन्तु उनमें से अधिकतर बुद्धि से काम नहीं लेते

la-yaqūlunna llāhu quli l-ḥamdu li-llāhi bal ʾakṯaruhum lā yaʿqilūna

وَمَا هَٰذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ ۚ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ ۚ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

The life of this world is nothing but diversion and play, but the abode of the Hereafter is indeed Life, had they known!

اور یہ زندگانی دنیا ایک کھیل تماشے کے سوا کچھ نہیں ہے اور آخرت کا گھر ہمیشہ کی زندگی کا مرکز ہے اگر یہ لوگ کچھ جانتے اور سمجھتے ہوں

और यह सांसारिक जीवन तो केवल दिल का बहलावा और खेल है। निस्संदेह पश्चात्वर्ती घर (का जीवन) ही वास्तविक जीवन है। क्या ही अच्छा होता कि वे जानते!

wa-mā hāḏihi l-ḥayātu d-dunyā ʾillā lahwun wa-laʿibun wa-ʾinna d-dāra l-ʾāḫirata la-hiya l-ḥayawānu law kānū yaʿlamūna

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾

When they board the ship, they invoke Allah putting exclusive faith in Him, but when He delivers them to land, behold, they ascribe partners [to Him],

پھر جب یہ لوگ کشتی میں سوار ہوتے ہیں تو ایمان و عقیدہ کے پورے اخلاص کے ساتھ خدا کو پکارتے ہیں پھر جب وہ نجات دے کر خشکی تک پہنچادیتا ہے تو فورا شرک اختیار کرلیتے ہیں

जब वे नौका में सवार होते है तो वे अल्लाह को उसके दीन (आज्ञापालन) के लिए निष्ठा वान होकर पुकारते है। किन्तु जब वह उन्हें बचाकर शुष्क भूमि तक ले आता है तो क्या देखते है कि वे लगे (अल्लाह का साथ) साझी ठहराने

fa-ʾiḏā rakibū fī l-fulki daʿawu llāha muḫliṣīna lahu d-dīna fa-lammā naǧǧāhum ʾilā l-barri ʾiḏā hum yušrikūna

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا ۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

being ungrateful for what We have given them! So let them enjoy. Soon they will know!

تاکہ جو کچھ ہم نے عطا کیا ہے اس کا انکار کردیں اور دنیا میں مزے اُڑائیں تو عنقریب انہیں اس کا انجام معلوم ہوجائے گا

ताकि जो कुछ हमने उन्हें दिया है उसके प्रति वे इस तरह कृतघ्नता दिखाएँ, और ताकि इस तरह से मज़े उड़ा ले। अच्छा तो वे शीघ्र ही जान लेंगे

li-yakfurū bi-mā ʾātaynāhum wa-li-yatamattaʿū fa-sawfa yaʿlamūna

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ ۚ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾

Have they not seen that We have appointed a safe sanctuary, while the people are despoiled all around them? Would they then believe in falsehood and be ungrateful toward the blessing of Allah?

کیا ان لوگوں نے نہیں دیکھا کہ ہم نے ان کے واسطے ایک محفوظ حرم بنادیا ہے جس کے چاروں طرف لوگ اچک لئے جاتے ہیں تو کیا یہ باطل پر ایمان رکھتے ہیں اور اللہ کی نعمت کا انکار کردیتے ہیں

क्या उन्होंने देखा नही कि हमने एक शान्तिमय हरम बनाया, हालाँकि उनके आसपास से लोग उचक लिए जाते है, तो क्या फिर भी वे असत्य पर ईमान रखते है और अल्लाह की अनुकम्पा के प्रति कृतघ्नता दिखलाते है?

ʾa-wa-lam yaraw ʾannā ǧaʿalnā ḥaraman ʾāminan wa-yutaḫaṭṭafu n-nāsu min ḥawlihim ʾa-fa-bi-l-bāṭili yuʾminūna wa-bi-niʿmati llāhi yakfurūna

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ
بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ۚ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ
﴿٦٨﴾

Who is a greater wrongdoer than him who fabricates a lie against Allah, or denies the truth when it comes to him? Is not the [final] abode of the faithless in hell?

اور اُس سے بڑا ظالم کون ہے جو اللہ کی طرف جھوٹی باتوں کی نسبت دے یا حق کے آجانے کے بعد
بھی اس کا انکار کردے تو کیا جہنّم میں کفار کا ٹھکانا نہیں ہے

उस व्यक्ति से बढ़कर ज़ालिम कौन होगा जो अल्लाह पर थोपकर झूठ घड़े या सत्य को झुठलाए, जबकि वह उसके पास आ चुका हो? क्या इनकार करनेवालों का ठौर-ठिकाना जहन्नम में नहीं होगा?

wa-man ˈaẓlamu mimmani ftarā ʿalā llāhi kaḏiban ˈaw kaḏḏaba bi-l-ḥaqqi lammā ǧāˈahū ˈa-laysa fī ǧahannama maṯwan li-l-kāfirīna

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ۚ وَإِنَّ اللَّهَ
لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

As for those who strive in Us, We shall surely guide them in Our ways, and Allah is indeed with the virtuous.

اور جن لوگوں نے ہمارے حق میں جہاد کیا ہے ہم انہیں اپنے راستوں کی ہدایت کریں گے اور یقینا
اللہ حسن عمل والوں کے ساتھ ہے

रहे वे लोग जिन्होंने हमारे मार्ग में मिलकर प्रयास किया, हम उन्हें अवश्य अपने मार्ग दिखाएँगे। निस्संदेह अल्लाह सुकर्मियों के साथ है

wa-llaḏīna ǧāhadū fīnā la-nahdiyannahum subulanā wa-ʾinna llāha la-maʿa l-muḥsinīna

اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّد

O' Allāh send Your blessings on Muhammad and the family of Muhammad.

اے اللہ !رحمت فرما محمد وآل(ع)محمد پر

ऐ अल्लाह मुहम्मद और आले मुहम्मद पर अपनी सलामती रख़

O' Alláh send Your blessings on Muhammad and the family of Muhammad

Please recite Sūratul-Fātiḥah for ALL MARHUMEEN

For any errors / comments please write to: rehanL@hotmail.com
Kindly recite Sūratul-Fātiḥah for Marhumeen of all those who have worked towards making this small work possible.